

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sușchevici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, Iu. Cotruță, V. Cotorobai)

DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Hudzinschi Vladimir,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Hudzinschi Vladimir împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea din contul pârâtului a drepturilor salariale din momentul concedierii până la restabilirea în funcție, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 13 octombrie 2015 Hudzinschi Vladimir s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal privind anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 909-p din 15 septembrie 2015 „Cu privire la sancționarea dlui Vladimir Hudzinschi”; repararea prejudiciului material și moral.

În cadrul derulării procesului de judecată, reclamantul Hudzinschi Vladimir a depus cerere de concretizare și completare a cerințelor din acțiune solicitând anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 909-p din 15 septembrie 2015, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea din contul pârâtului a drepturilor salariale din momentul concedierii și până la restabilirea în funcție în sumă de 5000 lei lunar și a prejudiciului moral în sumă de 20000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

În susținerea cererii depuse, reclamantul a invocat că, în fapt, începând cu anul 2004 a activat în cadrul Serviciului Vamal al RM. Ultima funcție ocupată de către reclamant a fost - inspector principal al Postului Vamal Volcineț (PVFI, feroviar) din cadrul Biroului Vamal Briceni. La 15.09.2015 prin ordinul Serviciului Vamal al RM nr.909-p i s-a aplicat sancțiunea disciplinară - eliberarea din serviciu în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a), d), h) și i), art. 46 lit. d) și e) din Legea serviciului în organele vamale nr. 1150-XVI din 20.07.2000 și prevederilor pct. 7 lit. a), b), e) și i) a Codului de conduită a colaboratorului vamal. Cu ordinul menționat a făcut cunoștință în aceeași zi.

A precizat reclamantul că, sancțiunea disciplinară - eliberarea din serviciu a fost

aplicată neîntemeiat și, prin urmare, ordinul Serviciului Vamal al RM nr. 909-p din 15.09.2015 a fost emis nelegitim.

A mai invocat reclamantul că, temei pentru emiterea ordinului nr. 909-p din 15.09.2015, Serviciul Vamal a indicat că la 20.06.2015 în procesul validării declarației de tranzit nr. 2013T358 nu a fost întocmit raportul de suspiciune de fraudă, precum că la cântărirea vagonului nr. 24540742 s-a stabilit un surplus de 5050 kg ciment. În opinia sa, temeiul invocat este bazat pe o cauză falsă, ori de fapt nu a existat nici o suspiciune de fraudă sau după cum s-a stabilit, cântarul ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost defectat la momentul cântării, fapt confirmat de către șeful stației Ocnița prin scrisoarea nr. 317 din 24.06.2015. Mai mult ca atât, la controlul intern vamal, petrecut la postul vamal Drochia, nu s-a depistat un anumit surplus, brokerul vamal nu a fost atras la răspundere vamală, colegii de serviciu din turele ulterioare, care erau obligați să întocmească și ei un raport de suspiciune de fraudă, nu au fost atrași la răspundere disciplinară pentru aceeași faptă, din care considerent este evidentă atitudinea selectivă a angajatorului la încălcările disciplinare. De asemenea, despre faptul depistării acestei necorespunderi a fost informat șeful de post Gheorghe Cazaciuc.

A subliniat reclamantul că, pe parcursul a cinci ani angajatorul își permitea încălcarea legislației muncii prin aplicarea sancțiunilor disciplinare abuzive și ilegale cu scopul economiei fondului salarial și persecuției, cât și presiunii asupra personalului. Sancționarea disciplinară a fost transformată de angajator într-un instrument de persecuție financiară alături de alte măsuri ilegale practicate frecvent.

Prin hotărârea din 03 mai 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Centru s-a respins acțiunea înaintată de Hudzinschi Vladimir împotriva Serviciului Vamal privind anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea din contul pârâtului a drepturilor salariale din momentul concedierii până la restabilirea în funcție, a prejudiciului moral, ca fiind nefondată.

Prin decizia din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Hudzinschi Vladimir și s-a menținut hotărârea din 03 mai 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Centru.

La 03 ianuarie 2018 și la 12 ianuarie 2018, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 204), Hudzinschi Vladimir a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii și dispunerea încasării din contul intimatului a cheltuielilor de judecată în sumă de 5400 lei.

În motivarea recursului s-a invocat că, decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece nu corespunde tuturor normelor de drept material și nu răspunde în mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate de recurent în cadrul examinării cererii de apel.

A relatat recurentul că, instanțele de judecată la judecarea cauzei nu s-au expus asupra faptului că ordinul contestat a fost emis contrar prevederilor art. 209 alin. (1), art. 210 alin. (1), lit. b), c) din Codul muncii. De asemenea, nu s-a stabilit din partea intimatului gravitatea abaterilor disciplinare, circumstanțele reale ale comportamentului angajatului.

A precizat recurentul că, instanțele de judecată nu s-au expus nici în privința angajatorului, care de fapt este Serviciul Vamal și nu Biroul Vamal Briceni, așa cum s-a indicat în hotărârile contestate.

La fel, a declarat recurentul că, în ordinul contestat a fost indicată eronat funcția ocupată de către recurent. Concomitent, instanța de apel nu a motivat acuzațiile ireale și

neprobate de intimat în divulgarea informației cu accesibilitate limitată, cât și de nerespectarea modului de perfectare a documentelor aferente operațiunilor vamale.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 26 septembrie 2017. Conform materialelor cauzei decizia instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 30 octombrie 2017, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Recursul declarat la data de 03 ianuarie 2018 se consideră a fi în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Hudzinschi Vladimir și va casa decizia instanței de apel, cu restituirea pricinii la rejudicare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudicare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Din materialele cauzei și anume copia carnetului de muncă rezultă că ultima funcție ocupată de către Hudzinschi Vladimir a fost - inspector principal al Postului Vamal ZAL Otaci din cadrul Biroului Vamal Briceni, în baza ordinului Serviciului Vamal nr. 1585-9 din 16 decembrie 2014.

Conform ordinului nr. 909-p din 15 septembrie 2015 „Cu privire la sancționarea dlui Hudzinschi Vladimir, Biroul Vamal Briceni”, a fost aplicată lui Hudzinschi Vladimir – inspector principal al Postului vamal Volcineț (PVFI, feroviar), Biroul Vamal Briceni sancțiunea disciplinară – eliberarea din serviciu în organul vamal. (f.d. 5-6)

Nefiind de acord cu ordinul nr. 909-p din 15 septembrie 2015 emis de Serviciul Vamal, Hudzinschi Vladimir s-a contestat în ordinea contenciosului administrativ, în instanța de judecată solicitând anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 909-p din 15 septembrie 2015, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea din contul pârâtului a drepturilor salariale din momentul concedierii și până la restabilirea în funcție în sumă de 5000 lei lunar și a prejudiciului moral în sumă de 20000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

Instanțele ierarhic inferioare fiind investite cu judecarea cauzei au ajuns la concluzia respingerii acțiunii înaintate de Hudzinschi Vladimir, considerând că argumentele expuse de către reclamant în prezenta speță nu constituie temei de anulare a ordinului emis de Serviciul Vamal privind aplicarea sancțiunii disciplinare –eliberarea din serviciu în organul vamal, deoarece nu au fost identificate temeiuri ce ar indica asupra ilegalității actului administrativ contestat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că din decizia contestată se identifică că instanța de apel a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii înaintate pripit și contrar circumstanțelor pricinii, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării superficiale, evazive a litigiului dedus judecății și interpretării eronate a probatoriului administrat în cauză.

Din conținutul normelor procedurale enunțate *supra* se deduce că, hotărârea judecătorească trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care sau înlăturat cererile părților. O hotărâre judecătorească trebuie să cuprindă în motivarea sa argumentele „pro” și „contra” care au format, în fapt și în drept, convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată, argumente care, în mod necesar, trebuie să se raporteze, pe de o parte, la supozițiile și argumentele părților, iar, pe de altă parte, la dispozițiile legale aplicabile raportului juridic litigios, în caz contrar hotărârea se va considera lipsită de suport probatoriu și legal și pronunțată cu nerespectarea prevederilor legale.

Colegiul notează că instanța de apel expunând în decizia sa dispozițiile art. 86 alin.(1) lit. g) Codul muncii, a conchis precum că Hudzinschi Vladimir a încălcat repetat obligațiile de serviciu prin nerespectarea normelor de efectuare a controlului vamal prevăzut de legislația în vigoare, fiind iresponsabil de activitatea deținută în cadrul organului vamal.

La capitolul dat, Colegiul menționează că acest punct admite concedierea salariatului numai în cazul încălcării repetate, pe parcursul unui an, a obligațiilor de muncă.

Astfel, la concedierea salariatului din motivul încălcării repetate a obligațiilor de muncă, instanțele de judecată urmează a verifica dacă la aplicarea repetată a sancțiunii disciplinare angajatorul a ținut cont de gravitatea abaterii disciplinare comise și de alte circumstanțe obiective, dacă a fost respectat termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare, dacă concedierea a avut loc cu consultarea prealabilă a organului sindical, adică respectarea dispozițiilor art. 206-211 din Codul muncii.

Conform art. 206 alin. (1) din Codul muncii, pentru încălcarea disciplinei de muncă, angajatorul are dreptul să aplice față de salariat următoarele sancțiuni disciplinare: a) avertismentul; b) mustrarea; c) mustrarea aspră; d) concedierea (în temeiurile prevăzute la art. 86 alin.(1) lit. g)-r).

În sensul art. 207 din Codul muncii, sancțiunea disciplinară se aplică de organul căruia i se atribuie dreptul de angajare (alegere, confirmare sau numire în funcție) a salariatului respectiv. Salariaților care poartă răspundere disciplinară conform statutelor sau regulamentelor disciplinare și altor acte normative li se pot aplica sancțiuni disciplinare și de organele ierarhic superioare celor indicate la alin. (1). Salariații care dețin funcții electivă pot fi concediați (art.206 alin.(1) lit.d)) numai prin hotărârea organului de care au fost aleși și numai în temeiuri legale.

Colegiul consideră oportun de a menționa că conform art. 208 alin. (2) din Codul muncii, în funcție de gravitatea faptei comise de salariat, angajatorul este în drept să organizeze și o anchetă de serviciu, a cărei durată nu poate depăși o lună. În cadrul anchetei, salariatul are dreptul să-și explice atitudinea și să prezinte persoanei abilitate cu efectuarea anchetei toate probele și justificările pe care le consideră necesare.

Colegiul opinează că, scopul efectuării anchetei de serviciu anterior luării deciziei de aplicare a sancțiuni disciplinare se subsumează ideii de protecție a salariatului în fața poziției dominante a angajatorului, în vederea limitării oricărui element de arbitrar și abuz.

Astfel, sarcinile anchetei de serviciu sunt: 1) examinarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzelor abaterilor disciplinare comise de către polițiști; 2) stabilirea cauzelor și condițiilor care au condus la comiterea abaterilor disciplinare; 3) identificarea persoanelor vinovate și asigurarea aplicării corecte a legislației în vigoare, pentru ca fiecare persoană care a comis abateri disciplinare să fie sancționată conform vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere.

Deși, ancheta de serviciu în cazul abaterii disciplinare constituie o etapă a procedurii disciplinare, deoarece sub sancțiunea nulității absolute, nici o sancțiune disciplinară nu poate fi dispusă anterior efectuării cercetării disciplinare prealabile, legiuitorul incumbă totodată angajatorului, prin dispozițiile art. 208 alin. (2) din Codul muncii, și termene imperative și peremptorii în interiorul căruia trebuie să efectueze ancheta.

Pornind de la premisa că scopul efectuării anchetei de serviciu este de a proteja salariatul în fața poziției dominante a angajatorului, Colegiul opinează că depășirea termenului legal de desfășurare a anchetei de serviciu urmează a fi interpretată exclusiv în folosul salariatului, astfel încât, odată cu încălcarea termenului restrictiv de o lună prestabilit

de art. 208 alin. (2) din Codul muncii, intervine *uno icto* stingerea elementului de sancționare disciplinară a salariatului.

La acest capitol instanța de recurs relevă că, în speța dedusă judecătii, ancheta de serviciu a fost inițiată în baza ordinului Biroului vamal Briceni nr. 02-31/3 din 29 iunie 2015 și finalizată prin încheierea asupra rezultatelor investigației de serviciu aprobată de Șeful Biroului Vamal Briceni la 12 august 2015, iar ordinul de sancționarea disciplinară în privința lui Vladimir Hudzinski a fost emis la 15 septembrie 2015.

Colegiul cercetând circumstanțele cauzei și anume actele ce au stat la baza emiterii ordinului de eliberare din serviciu a lui Vladimir Hudzinski, a conchis asupra faptului că instanța de apel, examinând litigiul dat, nu a luat în considerare prevederile normelor de drept material ce stabilesc modul de aplicare a sancțiunilor disciplinare și termenele de aplicare a acestor sancțiuni, or, rezultând din prevederile art. 209 alin. (1) din Codul muncii, sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical.

Codul muncii impune, sub sancțiunea decăderii din dreptul tragerii la răspundere disciplinară a salariatului, ca sancțiunea disciplinară să fie aplicată în interiorul termenului legal. Pentru respectarea acestui principiu, necesită a se face distincție între noțiunea de „comiterea abaterii disciplinare” și noțiunea de „constatarea abaterii disciplinare”.

Astfel, acestea au repere de timp succesive, comiterea abaterii disciplinare fiind succedată de constatarea acestei abaterii disciplinare și respectiv termenul de o lună din ziua constatării abaterii disciplinare.

În contextul dat, Colegiul menționează că, deoarece din textul deciziei contestate nu identifică în mod clar substanța și legalitatea hotărârii judecătorești pronunțate asupra termenului de aplicare a sancțiunii disciplinare reclamantului Hudzinski Vladimir, instanța de apel la rejudecarea cauzei urmează să verifice aceste aspecte și prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept invocate.

Concomitent Colegiul reține că instanța de apel rejudecând cauza urmează a supune verificării și argumentele expuse de către Hudzinski Vladimir referitor la divergențele depistate în ordinul de sancționare în partea ce țin și de incorectitudinea stabilirii funcției deținute de către reclamant la momentul eliberării din serviciu din organele vamale.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet, evaziv, deoarece soluția instanței de apel, nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, având în vedere faptul că această soluție nu este motivată, în condițiile în care nu este analizat însăși ordinul contestat prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, de altfel fiind încălcat și principiul nemijlocirii.

Or, în conformitate cu art. 25 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Un aspect important prezintă și faptul că instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Hudzinschi Vladimir și a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea cauzei civile la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Hudzinschi Vladimir.

Se casează decizia din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Hudzinschi Vladimir împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea din contul pârâtului a drepturilor salariale din momentul concedierii până la restabilirea în funcție, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu